

Gornjoštajerski poslanec pl. Pane je v nacionalverbandu (klub nemškonnarodnih državnih poslancev) stavljal predlog, naj se klub izreče za sporazumni mir brez pridobitev in odškodnin. Panjev predlog pa je bil z veliko večino odklonjen.

Naše načelo in načelo vseh trezno- in pametnomislečnih ljudi pa je: Skleniti se mora šimprej sporazumni mir in sicer tak mir, ki ne bo nikomur na kvar in ki bo preprečil zopetni izbruh enake krvave vojske. Splošno se zahteva, da moramo dobiti mir, ki bo dal vsem narodom jednake pravice in po katerem se bo nehala gospodstvo ali nadoblast posameznih narodov. Mi zahtevamo nadalje, da se mora n. pr. narodom v Avstro-Ogrski dati pravica samoodločevanja, t. j. narodna samostojnost, še predno se bo sklepalo o miru. Naši državniki naj napravijo najprvo mir med domačimi narodi, naj ustvarijo pogoje, da se bodo lahko vsi narodi gospodarsko, kulturno, narodno in v vsakem drugem oziru prosto razvijali in da bo preprečena možnost, kak manjši narod pritiskati ob ste-no.

Tujci proti sadjarjem.

Slov. Štajer ima letos bogato sadno letino. Sadje je izborno, zdravo, brez pogreškov in izredno dobre kakovosti. Stari ljudje ne pomnijo tako lepega sadja.

Kmetu sadjarju se je pri prodaji sadja djalo nagobčnik. Vsa sadna veletrgovina se je izročila veliki družbi »Geos«, t. j. tujcem. O sadni trgovini smo dobili dva značilna dopisa, ki jih v naslednjem pričobujemo, da bodo slovenski kmetje videli, kako tujci postopajo z njimi.

Prodaja sadja.

Opazamo po nekaterih krajih Slov. in Srednj. Štajerja, da ne kupujejo od družbe »Geos« določeni trgovci prav nič sadja, ker bi na ta način radi znižali kolikor mogoče cene. Zvedelo se je, da so

imeli ti nakupovalci nedavno v Gradcu zborovanje, kjer so se združili v takozvani sindikat in sklepali o tem, kako je skupno postopati pri kupovanju sadja. Posledica tega posvetovanja je, da na mnogih krajih ne gre nikdo kupovat sadje. Kaj nameravajo ti nakupovalci? Račun je čisto lahek. Najvišja cena za jabolka srednje vrste znaša 50 K za 100 kg. To ceno hočejo izdatno znižati do 30 in celo do 20 K. Nakupovalci se bodo potem držali strogo svojih najvišjih cen pri oddaji, tako da bodo imeli zopet velikanske dobičke na račun pridelovalcev sadja. Posledica pa bo, da bodo meščani in industrijni kraji ravno tako drago ali pa še dražje morali kupovati sadje, ali pa, da bo v kljub naravnosti veliki množini sadja v mestih pomanjkovalo sadja, ker so posestniki tako pametni, da si ali sadje pridno sušijo za svojo rabo, ali pa si delajo sadjevec in da celo v nekaterih krajih krmijo svinjam sadje. Tudi v tem vprašanju je štajerski deželni odbor razpravljal v zadnji seji in storil primerne korake, da štiti sadjarje in konzumente.

Kako na Dunaju postopajo s štajerskim sadjem.

Dunajska družba »Geos«, katera ima v rokah vso oblast čez sadno letino in kupčijo, je spoznala, da na Štajerskem sploh nimamo boljših vrst jabolka, da po tem takem pri nas sploh ne pridejo najvišje določene cene v poštev. Ker je tudi za bodočnost to vprašanje velikega pomena, in bi se dežela vsako leto grozovito oškodila, če bi ostalo pri tej določbi, je deželni odbor na zahtevo grofa Attemsa in dež. odbornika dr. Verstovškega protestiral proti tej določitvi omenjene družbe pri ces. namestniku in poljedelskem ministerstvu.

Kakor se nam poroča, so za Slov. Štajer določeni večinoma nemškutarji za nakupovalce; Slovenci so bele vrane. Tako se postopa z nami: Tuja družba nam narekuje cene za naše sadje, tujci trgujejo z njim, vsi delajo ogromne dobičke in naši narodni nasprotniki so po večini nastavljeni za nakupovalce.

Prav imajo naši slovenski in hrvaški poslanci, da nastopajo proti vladi, ki mirno gleda, kako tuje družbe in tujci nastopajo proti kmetu, posebej še proti slovenskemu. Odločen boj taki vladi!

Nekaj gospodarskih pritožb.

(Dopis iz Slov. goric.)

Ker ravno sedaj zboruje državni zbor, se mi zdi umestno, da navedem nekatere novejšje kmetske pritožbe.

Vinske cene. Vlada je določila primerne cene za vino. Pri tem pa se je ozirala samo na gosposke vinogradnike, ker za »boljša« in »fina« vina razne gosposke ne velja ista cena kot za »srednje« kmetsko vino. Kmet mora prodati svoje s težavo pridelano vino za 3 K, izabelo in smar-

nico celo po 1 K liter, a gospoda sme svoja vina nemoteno prodajati po 4, 5, 6 in še več kron liter. Gosposko vino je vse »boljše vrste«, čeravno raste v isti legi kot kmetovo vino. Kakor hitro je kmetovo vino v vinotrsčevi kleti, je postalo boljše kakovosti in iz mešanih vrst so nastala »sortirana«, draga vina. Orožniki že grozijo, da bodo vsakega kmeta naznanili, ki bi vino dražje prodal kot po 3 K liter, a ko so vinotrsči prodajali po ceni kupljeno vino s 50 do nad 100 dobičkom, se ni našlo nobenega žandarja, nobenega policaja, nobenega nadzornika, ki bi te ljudje ovdil. Naša zahteva je, da naj vlada strogo pazi na bogate vinotrsce in naj skuša preprečiti, da se ti ljudje ne bodo norčevali iz vladinih odredb o najvišjih ali primernih cenah, kmet pa bi se jih naj dosledno držal. Če že za gosposko vino ni najvišjih ali primernih cen, naj se tudi za kmeta-vinogradnika preklicajo stroge odredbe o najvišjih cenah.

Prodaja sadja. Nam kmetom plačujejo nakupovalci sadne vnovčevalnice lepa in zdrava jabolka po 50 do 60 vinarjev kg. Vnovčevalnica in njeni odjemalci pa jih prodajajo po 80 v. do 1 K. 20 v. Mi moramo plačevati davek in obresti, drago kupovati sadna drevesca in gnoj, dobro plačati delavce ter po več let čakati, predno sadno drevo obrodi. In vendar ima trgovec večji zaslužek kot ga izkupi kmet za prodano blago. Urad, ki je določeval primerne cene za sadje, je pozabil uvrstiti med boljša jabolka, ki se smejo primeroma dražje prodajati, naš slovit štajerski mašancelj. Uvrstil ga je med slabše jabolke. Iz tega se zopet vidi, kako »strokovnjaki« sedijo pri zeleni mizi, kjer določajo cene našim pridelkom in izdajajo »modre« odredbe. Zahtevamo, da se tudi mašancelj uvrsti med zlahna jabolka!

Izplačevanje iskupička za rekvirirano živino. Pri graški vnovčevalnici mora vladati velik nered. Dočim so mnogi že dobili denar za meseca julija in avgusta oddano živino, ga še drugi niso dobili. Čakati morajo mesece in mesece. Mi izgubimo pri tem lepe obresti. Naj bi gospodje in gospodične v nemškem Gradcu malo hitreje urejevali te važne zadeve.

Brez luči smo. Glavarstva nam obljubujejo in obljubujejo petrolej, a mi ga ne dobimo. Sedaj, ko sije polna luna še lahko opravljamo vsaj za silo zvečer nujnejša dela brez luči. A pri prešljanju mošta in likanju koruze se vendar nujno rabi luči. In kaj bo pozneje? Zakaj dovoli naša vlada, da se večina našega petroleja izvažava v Nemčijo? Vprašamo tudi, ali je bolj potrebno, da dobijo petrolej gledalšča, kavarne in enake nepotrebne hiše v mestih, a mi kmetje, ki celemu svelu pridelujemo kruh, pa ga ne dobimo.

Kje je semensko žito? Naročili smo pri žitnem nadzorniku semensko žito, a ga ne dobimo. Ali mislijo gospodje uradniki, agenti in enaki ljudje, ki sedijo v žitnih pisarnah, da bomo ozimno sejali po snegu?

ia za našega dohoda zvečina vsa opustošena, podrti ali požgana. Delatyn slovi po svojem milem podnebnju in krasni okolici. Hribočki in holmei, ki obdajajo mesto, so kar posejani z mičnimi vilami in raznobojno cvetočimi vrtovi.

V okolici Delatyna posedajo svoja letovišča bogati leberski veljaki. Te vile in vrte so ostali vsi nedotaknjeni od ruske vojne roke.

Naš polk je zasedel višine nad Delatynom. Že pripravljene postojanke so se raztezale od reke Prut na levo po vrhovih, preko lepo raslih, smrekovih gozdov. Nam pred nogami je ležalo dobro znano mesto Lanczyn, ležeče v mični Prutovi dolini. Rusi so bili v dolini, mi na hribih. Kljub temu, da je bil sovražnik vsled gorliškega predora v popolnem begu, se je zaletaval z vso preostalo silo v znani Körözmezö prelaz, da bi potegnil tem več čet v naše kraje in prikri svoj beg.

Imeli so Rusi tukaj precej težke artilerije, ki nas je prav pridno škropila, da se še ganiti nismo smeli v zakopih. Naše topništvo je obstreljevalo mesto Lanczyn in okolico, kjer se je skrival sovražnik po že visoki pšenici in rži. Našega regimenta tudi tukaj niso napadali Rusi s pehoto, ker smo jih preveč nadkriljevali z visoko ležečimi postojankami.

V teh zakopih mi je postajalo dolg čas; lazil sem okrog po goščah in gozdovih. Na teh pohodih sem zapazil, da plazijo ter streljajo naši artileristi po zverjadi, katere je bilo tamkaj dovolj. Krog nedoglednega smrekovega gozda so bili razpostavljeni naši topovi. Divjačina, obkoljena od poka in groma, se ni upala uteči. Čakala in stiskala se je po gozdu. Lotila se me je lovska strast; zbral sem si karabino in pohajal z njo po gozdu za divjačino. Bili so ne-

varni ti lovski pohodi, ker so pucali artileristi po zverjadi iz karabin, iz katerih frčijo krogle nekaj tisoč korakov. Mene ni oprasnila nobena.

Iztaknil sem srnjaka, kakoršnega še mi ni zrla oko. Po rasti je bil orjak, ponosnega vedenja in bekal je kakor kak bivol močno. Lastnik tega lova ga je gotovo hranil že leta in leta v nekaj kras ter čonos svojega lovišča. Po tej lepi živali je padalo na dan bogzna koliko strelcev iz vojaških pušk. Sam sem vdrupal kar štirikrat po njem, ne da bi mu odnesel dlačice. Iskal sem ga petega jutra že od tretje ure zjutraj po gozdu. Nisva se srečala nikjer. Ves truden in spehan sem se vsedel ob drug gozdnega potoka in izvlekel brevir, da opravi duhovniško dolžnost. Molil sem ravno hvalnice, pa je nekaj zašumelo tik mene v grmovju ob potoku. Ozrem se. Oči so mi zazrle na kakih osem korakov zaželjenega srnjaka, ki je pil sklonjene glave iz potoka. Nekaj me je potreslo po vseh udih, kar ostrmel sem na to kot kak madžarski magnat ponosno žival.

Srnjak je pil v dolgih požirkih, ne oziraje se na desno in ne na levo. Drhtelo je po meni, ko sem grabil za puško, jo nastavljal k licu in sprožil. Zablislilo je, se pokadilo in počilo. Srnjak je dvignil z mogočnim sunkom glavo in me pogledal presenečeno mlo. Noge so se mu začele potresavati, glava mu je klonila počasi navzdol, noge so mu odrekle in o-mahnil je po strani na tla. Na prsih se mu je pokazala majhna, krvava pika, vhod smrtonosne krogle. Skušal sem ga potegniti iz potoka, a nisem nič opravil. Pokril sem svoj plen z vejevjem in drvil v postojanke po še več krepkih rok. Kuhali in pekli si smo tega starostjo med srnjaki, pa je bil trd in žilav, kakor bi obdeloval z zrnji drenov les.

V zadnji tretjini maja so se započeli srditi boji krog Lanczyna. Treba je bilo ravno tukaj predčeti rusko fronto, da se potisne sovražnika nazaj do Dnje-stra. Naloga: prebiti sovražno bojno črto, se je poverila našim bratom Hrvatom, ki so bili desno na nas ob bregovih Pruta. Nas so pustili v rezervi v postojankah, da zgrabimo Ruse od strani, če bi bilo treba. Naša artilerija je pripravljala z bobnečim ognjem skozi celi dan poprej pehota predor.

Ko so bile po granatah omajane ruske postojanke, so navallili nad nje Hrvati. Gledal sem tedaj besno bitko z višin, ne da bi se je bil udeležil. Videl sem tedaj prvič naše nadjunaške Hrvate v boju s strelom, s kopitom in z bajonetom. Vsuli so se na sovražne zakope liki orkan, kateremu se ne more u-stavljati niti hrast.

Rusi so se začeli pri tem napadu majati in umikati. Potegnili so se nazaj tik za kolodvor pri Lanczynu. Zmago je odločil tedaj naš 30.5 cm mož-nar. Sovražnik se je zakopaval za postajo; rezerve so mu hitele na pomoč. Odprl je tedaj svoje po zma-jevo požrešno žrelo naš možnar, ki je stal vkopan ob cesti, ki vodi iz Delatyna v Lanczyn. Že koj prvi strel je zadal v kolodvorsko poslopje in ga zrušil. Drugi zadetki so bučali in se zakajali v ruske rez-ervne postojanke ter jih raznesli.

Prestrašeni Rusi so begali na vse strani. Hr-vati so jim bili za petami in jih polovili na tisoče. Naloga je bila rešena; sovražna fronta prebita! So-vražnik je brusil nazaj preko Dnjestra.

Onega dne po sijajni zmagi Hrvatov smo se poslovili od zmagovitih Karpatov, nastopili smo po-gon za bežečim sovražnikom še preko Dnjestra do ruske meje.

Zakaj se kmetov in kmetskih roko-
delcev ne oprosti? Mnoge kmetije so popl-
noma zapuščene, propadajo, ker je gospodar v
vojni službi, doma pa so sami mladoletni otroci.
Poznam ta-le slučaj: Črnovojuiku Fr. V. je umrla
žena. Na 50 oralov velikem posestvu ima samo
staro mater in 7 otrok, najstarejši šteje se le 12
let. Sam je delal prošnjo za oprostitev in dopu-
sto je storila zanj občina, a moža že 13 mesecev
ni domov... Ne dovolijo mu niti dopusta. Izve-
del sem, da je v Mariboru n. pr. pri nemškem
»teatru« oproščenih cela vrsta čvrstih mladih moš-
kih, a ti so bolj »neobhodno potrebni« kot kmeti.
... V neki mariborski odvetniški pisarni so opro-
ščeni kar trije moški; kmet pa mora prelivati kri
na fronti...

Mnogo, mnogo bi se dalo pisati, a se jaz z
urednikom vred bojim modrega svinčnika g. držav-
nega pravdnika.

Naše žrtve za domovino.

Dne 21. avgusta 1917 je dal svoje življenje za
domovino na južnem bojišču Janez Brdnik iz Pi-
vole pri Hoča h. Bil je zelo priljubljen radi svo-
jega mirnega, lepega in pobožnega življenja. Imel je
zlato srce, vneto za vse dobro. Zapuščal tri male ne-
doraste otroke. Njegovi žalujoči družini najsrčneje
sožalje!

Sabati Anton, korporal v 47. pešpolku, rojen
pri Sv. Juriju ob Pesnici leta 1889, je bil od
prvega začetka vojske od sedaj vedno tam, kjer se
je njegov polk najbolj odlikoval. Bil je ranjen najpo-
prej na ruskem bojišču, drugič na Južno-Tirolskem.
Ozdravljen se je obekrat po kratkem dopustu vrnil
na fronto. Zdal pri ednajsti ofenzivi ob Soči je bil do
22. avgusta po najhujšem, 4 dni in 4 noči trajajočem
topovskem ognju dvakrat ranjen, pa ni šel v bolniš-
nico, je pri fronti ostal, z veseljem pričakuje do-
pusta po končani ofenzivi. Dne 4. septembra pa je
padel vzhodno od Tržiča in počiva pokopan dne 9.
septembra na vojaškem pokopališču v Nabrežini pod
grobno številko 2082. — Zdal sta oba brata, Hanzel
in Tone, sinova blagih, že rajnih staršev, bivša u-
čena in ministranta v svečinskih tani, darovala svo-
je življenje za domovino. Bog jima plačaj; trpela sta
veliko! V zadnji dopisnici dne 1. septembra je pro-
sil svojega nekdanjega župnika rajni, ravno pred
odhodom v boj, če pače, za blagi spomin.

Od Sv. Križa pri Ljutomeru se nam
piše: Od zadnjega poročila v Vašem listu o vojski-
nih žrtvah iz naše županije je nemila smrt še bolj ne-
usmiljeno in kruto kosila med našimi vojaki, moži
in mladeniči. Padli so za domovino: Franc Črnjavič,
priljubljen mladenič in čevljarški mojster v Vučjive-
si, opora in veselje svojih staršev, ki pa je zdaj po-
kopan v mestu Zalesčiki v daljni Galiciji; Friderik
Babič, kovaški pomočnik iz Iljaševce; Alojzij Koro-
šak, želarski sin iz Iljaševce; Alojzij Kovačič, po-
sestnik v Vučjivasi, počivajo na južni fronti. Franc
Brunčič, posestnik v Zasadih in Stefan Kavaš, ko-
vač v Kokoričih, sta zasuta v sneženem Tirolskem.
Ravnatoko sta dala svoje življenje za domovino Ant.
Izek, mladenič iz Križevce, in Alojz Klemenčič, žel-
lar iz Zasadov. V letošnjem letu 1917 pa štejemo že
sledenče žrtve: Anton Ploj je umrl v neki madžarski
bolnišnici, brata Franc in Anton Vršič, mizarja iz
Logarovec, sta padla na južni fronti, Martin Sušec,
mladenič iz Borec, je ponesrečil pri eksploziji v Blu-
mau, Franc Stajanko iz Logarovec je zaspal smrtno
spanje v Gradcu in Jakob Majcen je utonil v doma-
čem potoku. Zadnja laška ofenziva nam je do sedaj
vzela tri upolne mladeniče: Franca Strah iz Lo-
garovec, Franca Filipič iz Kokorič in Alojza Fifnja
iz Iljaševce, večkrat odlikovanega narednika. Tudi
nekateri izmed prejšnjih so bili odlikovani za svoje
zasluge in junaštvo. Vsem tem naj dobri Bog pripne
na onem boljšem svetu krono večnega življenja, slo-
venski domovini pa nakloni boljše čase, da ne bode
zastoj toliko krvavela!

Zalostno novico je prejela občespoštovana dru-
žina Hojs v Oseku, župnija Sv. Trojica v Slo-
v. gor., da je mlajši 22letni sin Andrej od do-
mačega pešpolka daroval svoje mlado življenje za do-
movino pri Medeazzi na soški fronti. Se so zapeli
svetotrojiški zvonovi, predno so se ločili od nas, nje-
mu zadnje žalostinko in sedaj bodo v podobi topov
maščevali mlado življenje nad izdajalskim Lahom.
Njegov prijatelj piše: Naznanjam vam žalostno vest,
da je Vaš sin in moj prijatelj Andrej včeraj, dne 4.
septembra, padel. Italijanska granata mu je pretr-
gala nit življenja. Ne žalujte preveč po njem, Bog
ga je poklical k sebi, kjer bo užival večno plačilo!
Rajni je bil odlikovan s Karlovim križcem. Bil je za-
veden Slovenec.

Nepričakovano hudo udarec je zadel ugledno in
dobro obitelj Kranjčevce v Mali Misljini, žup-
nija Sv. Ilj pod Turjakom. Dobili so mrtva-
ški list po svojem sinu, bratu Leopoldu. Dne 22. fe-
bruarja 1915 je šel v gališko fronto, dne 25. marca
1915 je že prišel v rusko vjetništvo, dne 9. februarja
1916 pa ga je Gospod za ta svet odzvel ljubečim star-

sem, bratom in sestram tam v daljni Sibiriji. Dragi
Polda, sedaj počivaš daleč proč od pohorskih planin.
Tu si bil neumorno delaven, da si skoraj nisi privo-
ščil miru. Zelimo, da uživaš sedaj, daleč proč od voj-
nega šuma, večni mir. Počivaj sladko v tuji zemlji,
in čakaj vstajenja, ko nas kliče vse angelska tro-
benta!

Vsem padlim slovenskim žrtvam bodi večni
spomin!

O miru.

V nemški državni zbornici se je nemški dr-
žavni kancelar izjavil, da za sedaj ne mara na-
tančneje označiti nemških vojnih ciljev; v isti seji
se je pa tudi nemški državni tajnik izrekel, da
Nemčija že v naprej ne mara izprazniti zasedenega
ozemlja, torej tudi ne Belgije, marveč da hoče
imeti v rokah v zasedenem ozemlju dragoceno za-
stavilo za veliko dobo, ko se bo sklepal mir.

Nemški protestanti so se te dni izrekli zoper
papeževo mirovno pismo in posredovanje, češ, pa-
pež ni in tudi ne more biti nepristranski, ker je
italijanske narodnosti in dela za mir le iz sebičnih
namenov.

Še bolj žaljiv je pa sklep nemških protestan-
tovskih pastorjev v pretekli ponedeljek v Turingiji
na Nemškem. Sklep, ki pomeni vrhunec huj-
skanja proti miru, se glasi: »Od papeževega ko-
raka za mirovno posredovanje, ker izhaja iz kri-
vičnih in napačnih pridržkov in nagibov, ne moremo
pričakovati, da bi nas privedel korak bliže do miru.
Samo nemški meč nam more z božjo pomočjo
priboriti mir, ki bi odgovarjal groznim žrtvam te
vojske. Papež bi rad skoval mir, v katerem bi ne
bilo nobenih zmagovalcev in nobenih premaganih.
Mi pa hočemo imeti dober nemški mir od Boga,
ne pa mednarodnega miru od papeža.«

Sedaj je tudi turški sultan odgovoril na pa-
peževo mirovno pismo. Pismo je pisano v zelo
spoštljivi obliki do sv. Očeta. Tudi Turčija si želi,
da bi stopila na mesto sile orožja moč pravice,
da se upostavi mednarodno razsodišče, da se pri-
čne splošno razoroževanje ter prostost morja. V
bistvu je vsebina odgovora Turčije ista, kakor Av-
strije, Nemčije in Bolgarije.

Bolgarski list »Utro« objavlja razgovor z bol-
garskim vrhovnim poveljnikom Jekovom. Jekov
je rekel o miru: »Nihče ne more prerokovati; to-
da to se lahko drzno reče, da bo mir prej prišel,
kakor se misli. Bolgarija noče tujega ozemlja,
ampak samo dežele, ki se od celega sveta prizna-
vajo za bolgarske.«

Razne politične vesti.

Slovenska duhovščina trža-
ške škofije je na sestanku v Trstu dne
20. septembra sprejela soglasno sledečo izjavo:
Slovenska duhovščina tržaško-koprške škofije, zbra-
na na sestanku v Trstu dne 20. septembra 1917
z navdušenjem pozdravlja državno-pravno izjavo
»Jugoslovanskega kluba« na Dunaju z dne 30.
maja t. l., katera čimprej izvedena naj prinese
našemu narodu svobodno in samostojno jugo-
slovansko državo pod habsburškim žezlom, — ter
izjavo, izdano dne 15. septembra 1917 v Ljub-
ljani, podpisano od zastopnikov cerkve ter sloven-
skih političnih strank na Kranjskem, — ter mi-
rovno noto sv. Očeta Benedikta XV. — ter se jim
s celim srcem in v polnem obsegu pridružuje.

Jugoslovansko napredno učitelj-
stvo je poslalo Jugoslovanskemu klubu
izjavo sledeče vsebine: Zahtevamo samostojno učitelj-
stvo in samostojno narodno šol-
stvo, npravnstveno in gnotno stojčč na trdnih teme-
ljih samoodločevanja zedinjenega
jugoslovanskega naroda, o-
svobojeno od vsakega tujega
gospodstva. Danes se naša prva beseda ne
more glasiti drugače, nego tako-le: V »Zavezi ju-
goslovanskega učiteljstva« združeno učiteljstvo se
brezpogojno in navdušeno pridružuje dr-
žavno-pravni izjavi Jugoslovans-
kega kluba, kakor jo je priobčil držav-
nemu zboru dne 30. maja 1917.

Hrvatska duhovščina deka-
nije Požega v Slavoniji je soglasno spre-
jela izjavo Jugoslovanskega kluba, podano dne 30.
maja t. l. za združenje vseh Jugoslovancev.

Hercegovinski frančiškani
so v pismu na poslanca Biankinija izrazili željo

za udinjenje vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov
pod žezlom Habsburžanov v smislu izjave Jugo-
slovanskega kluba dne 30. maja, za katero stojе
hercegovinski frančiškani odločno in neomajno.

Hrvatska omladina za Jugo-
slavijo. V »Hrvatski Državi« pišejo: »Hrvat-
ska omladina ne bode in ne sme stati gluha za
bolni vzklik naših bratov Slovencev: Bratje Hr-
vatje! Oslobodite nas, ki ječimo sedaj pod težo
germanskega robstva!« — vzklik, ki mora ganiti
vsakega Hrvata in vsled katerega bi moral vsak
Hrvat ponuditi Slovcu roko in biti solidaren z
njim v delu za povzdigo narodnega ujedinjenja in
narodne slobode. To je narodna svetinja, ki jo
brani hrvatska omladina, za katero se bori, da jo
ohrani v narodu, in se hoče boriti i nadalje. Te
svetinjne ne bodo mogli ne Nemci ne Madžari ni-
kdaj trgati iz prsi hrvatskih mladenčev in hrvat-
skega naroda, niti s pomočjo vojske, niti »hrvat-
sko srbske koalicije«.

Državna zbornica je v torkovi seji
nadaljevala posvetovanje o državnem proračunu.
Izmed slovenskih poslancev je govoril tržaški po-
slanec dr. Rybar, ki je izvajal, da Jugoslovani ne
gojimo nobenega sovraštva do Nemcev, pač pa
gre sovraštvo Nemcev do Jugoslovancev tako da-
leč, da nas nočejo imenovati z našim imenom kot
Slovence, ampak nam dajejo razna žaljiva imena.
Slovenci bodo glasovali proti državnemu proraču-
nu. Poslanec dr. Ravnihar je pa rekel, da so
Slovenci nudili vladi še enkrat priliko, da ozdravi
bolno telo naše države na ta način, da bi napra-
vila vse njene narodnosti zadovoljne in enako-
pravne, kar pa vlada dosledno odklanja. — Pred-
loge in interpelacije v torkovi seji so stavili po-
slanci dr. Benkovič za podporo občini Zabukovje
v breziškem okraju, ki je trpela vsle toče, po-
slanec dr. Verstovšek o draginjskih razmerah na
Slovenskem in dr. Korošec o izjavi justičnega mi-
nistra, ki jo je podal nekemu madžarskemu čas-
nikarju. Pri seji načelnikov državnozbornih strank je
predlagal dr. Korošec, da naj pride na dnevni red
državne zbornice 1. poročilo o poslanski imuniteti
poslanca Grafenauerja, 2. poročilo, kako postopati
s politično nezanesljivimi in 3. poročilo o odškod-
nini osebam, ki so bile zaprte ali pa obdržane v
kakem določenem kraju.

Načrt za bodočo novo Av-
strijo objavlja dr. Fr. Vahal v čeških listih.
Nova zvezna Avstrija naj obstoji iz sledečih dr-
žav: 1. Geška (Česka, Moravska, Šlezija), 2. no-
tranje avstrijska (Gornja, Dolenja Avstrija, Solno-
graško, Tirolsko, nemški del Štajerske in Koroške);
3. ilirska (Kranjsko, Goriško, Istra, Dalmacija, slo-
venski del Koroške in Štajerske); 4. malopoljska
(avstrijske poljske pokrajine); 5. rusinska (vzhodna
Galicija, Bukovina); 6. svobodno državno mesto
Dunaj; 7. svobodna luka Trst. Skupni činitelji so:
cesar, avstrijska vlada, državni kontrolor, senat,
državno sodišče. Na čelu posamezne države stoji
predsednik kot zastopnik cesarja. Avstrijska vlada
sestoji iz zastopnikov posameznih držav, državni
kancelar, ministri za deželno brambo, finance, tr-
govino in promet. Senat šteje 300 poslancev po-
sameznih držav, ki imajo zopet svoje parlamente.
Dualizem ostane. — Ta načrt je v nasprotju s
češko in jugoslovansko deklaracijo. Češki listi pa
vendar pozdravljajo ta načrt, ker daje povod za
posvetovanje o tej važni zadevi.

O mandatu koroškega sloven-
skega poslanca Grafenauerja je
v poslanski zbornici predloženo poročilo, naj se
ga ne prizna za poslanca in mu zabrani vstop v
zbornico. »Arbeiter Zeitung« smatra ta predlog
za nepravilen ter pripominja: Grafenauer
ni bil obsojen od domobranskega divizijskega so-
dišča, nego od vojnega sodišča. Pripravljajo se pa
zakon, da po vojnih sodiščih obsojene osebe lah-
ko predlagajo razveljavljenje vojnosodne obsodbe
in novo obravnavo pred civilnim sodiščem. Če bo
ta zakon sprejet, doseže lahko Grafenauer razve-
ljavljenje vojnosodne obsodbe in ohrani s tem svoj
mandat.

Hrvatski sabor je zboroval od 25.
do 29. septembra, torej samo pet dni. Saborska
večina je izročila vladarju udanostno spomenico,
o kateri so se pristasi manjšine izrekli, da ima
samo namen, kako uničiti slogo med Hrvati, Slo-
venci in Srbi. V seji dne 27. septembra je pa
bila rešena nova volilna preobnova za Hrvatsko.
Dne 29. septembra je bil sabor odgoden na nedo-
ločen čas.